

285

6.58-7

Arm.	Pres.	C.	N
189	III	H	17.

Buscar l' Agulla.....

Comedia en un acte y en vers

original

de

Domingo Font

Presentada al Teatro de Romea

firmada per X.X.X.

1876.

MS. 658

1871

1871

1871

1871

Personas. nich

=

Pata recibida de la fundación
Carmeta. Vall, poeta fero y

Paulina, numerada las latinas

Ramon, fero entrada, molles de

Pepet ab los libros del registro

Hermenegildo.

Mixó.

Escena 1ª

La escena en Vall.

=

(Contribut.)

Mixó = Geron, xarrach y Rock

ya lo temen tot anotats

crach qu' aquest paratje

10

Ursprung

=

Comptat

Parten

Armen

Recht

Stammes

Recht

Armen in

=

Bocte i nich.

Lala recibidó de la fonda del
"Muixó de Valls, porta foro y
laterals. Numeradas las laterals
la del foro entrada, mobles decentes,
taula ab lo llibre del registre.

O
Ocena $\frac{1^a}{11}$

Muixó

(Escribint.)

Mu = Geroni, Xovrach y Rock,
ja lo tenim tots anotats,
yo crech qu' aquets passatjers

avuy s'han donat los mans.
perque tots los qu'han vingut
casi bé, s' diuen xarrach.
Aqui al tres viu en Pepito,
que tothom li diu l'untat,
y es xarrach de part de pare
segons ell m'ha confessat
pero... com que só l'fondista --
milló, l'amo del hostal,
y ell es un brillont subjecte
m'encarregá, la vitat,
que del nom no m'diguorés.
perque... vamos... ja se sap
son cosas... qu'ell vol que s'tinguin
tancadas ab pany y clau
aixó sí, n'es molt mamutich.

và y vé fa una pila d'anyes
de Reus Vall y Tarragona --
y d'aquells oficionats ---
si las Blancas. . . y si las negras

(jock)

pero está molt arreglat
quant guanya . . . per tot te deixes
vinger fe broma y gastà
y dir que el mon es un somni,
que no n' despertarem may
y cosas . . . que deu fe dirles
lo gas quant se n' puja al cap.
Per xò mi que vagi y vingui
lo qu' es d'ell no n' dono part.
Després, qu' es fill de l' Habana,
tè algun tio americà

que de tout en quant li envia
per xó no hi vull renyi may

Escena 2^a

Muixó Pepet

----- (del foro.)

Pep = Bon dia muixó.

Mu = Bon dia.

Carám, vé molt pensatiu.

Pep = No n'heu cas, aixó es la vida
qui estoi alegre, qui estoi trist
Vos debén di que yo m'queixo
per vici

Mu = Yo ho creck aixi

Guapo jove ben plantat,
que may li falta pistinck -

que té' tots los gustos ---

Pep =

Toto!

Exceptuamt los que no tinch,
¿ Que doch al mon? una planta
qui al mitj d'un bosch ha sortit
y un jardineri trasplantantla
y portantla al veu jardí,
l'ha cuidat... com vos cuideu
aquestos testos que teniu
de mardux y clavellinas,
sense sabé d'hont son fills.

Mu = Es di que vosté no sab?

Pep = Tant com vos sabeu de mi,

fa tres mesos vaig escriure
al conegut que jo tinch
qui es qui los diners m'envia

- no se si es parent ó amich
perque m' decifrés l' enigma
ó l' misteri en que jo visch.

Donchs d' aixó guarda silenci;

ni un indici, ni un petit

raig de claró vol donarme

per poguerlo descriure.

Ara contesteu, no es trist

que tinga d' avergonyirme

quant algú... que m' vol se amich

al donarme la targeta,

- qu' alguns cops es compromís -

no pugui donarli un altre

mostrantli mon nom, altre.

qu' ara tinch de contestarli

disposi, repet... y...

Mu =

30

Pe =

Com l'apellido que porto
sé de sobres qu' es postu...

no vull may vanagloriar-me

de las cosas que no tinc.

(mal humorat.)

Mu =

Home, no ho prenguis tant fort,

vosté té' l' nom adquirut -

esclá, si tothom l' aprecia....

Pe =

Donchs aixó m' posa mes trist.

(agafantlo pe l' bras.)

Veniu: si una filla vostra

tingués relacions ab mi.

Si ella cifraba amorosa,

ab t' mi lo seu porvenir.

Contestéu, pero ab conciencia,

ab la ma posada al pit,
i no sabent qui ha estat la mare
no sabent de qui vech fill...
me donarian la noya?..

Mu = Veruá... jo --

Pep = No m dihen que si
tant sols per tranquilisar-me
perque comprench que menteu
Donchs ara filosofeu
si son fundats los motius.
Visco detestant la vida,
tinch vida y no se com visch
perque del modo que visco...
creguéume, val mes mori.

Mu = Potsé sa mare, pobreta...
qui ~~no~~ sab, que vá succehi...

Pep = No ha culpo pas á n' ella
que no ve si ha delinquit,
¿ y al pare? si l' recrimino
tinoh dret? ; potré l' infeli
tant ell com la meua mare
ploran lo seu perdut fill
víctima d' una venjança!
ó be per los drets mesquins
d' una herencia, secuestrada,
al robalshi lo seu vir.
Si fos això .. perque l' cel,
- si algo l' cel pot imbuhi
á que tingan los culpables
lo seu degut correctiu. -
perque l' cel, ab sa justicia, -
- perque Deu es infinit

y ven tots los fets indignes
d'un confí à l'altre confí,
perque l'cel... ho reparteixo
si jo al mor no he fet cap crim
y ls meus pares no mereixen
deshonra per cap istil —
s' l' un dels dos es infame —
perque jo tinch de suffri
la pena dol y ~~mist~~ martiri
tant sols per naixe son fill?

Mu = Nos despassienti

Pep = ; Justicia!

; sols vull justicia, per mi!

(fora de si.)

Mu = D. Pepet per mor de Deu
que si l'alcalde l' sentis.

Pep =   : Lo 'alcalde? que sab l' 'alcalde
si m' vá portar al men un crim?
Vull la justicia divina;
que m' mostri a n' aquell fill
si tenen culpa lo meus pares,
aclarintme desseguit
lo misteri de tenebras
qu' entorn del cervell jo tenc
Ay Pau; conto vintum any,
y es estich tant després, y visch
tant conveniut qu' es mentida
fins que nosaltres vivim,
que vull probar de matarme
per convencem si dixi.

Mu =   : Semp' Pep! la Providencia

Pep =   Vá quebrá... ja s' abolit.

Mu =

Es di donchs?

Pep =

Yot es mentida

(ab locura.)

Ni naixem may ni morim,

Som uns sers que penant viuen

crusant l'espai infinit,

Y desde que 'l mon va ferse

pel mon divagan patint,

perque la vida es un somni

- Bon Calderon ja nos diu,

Y nosaltres somiem sempre

Y somiant estem glatint

Y somiant f tenim riquesas

Y somiant penant vivim

Donchs vell somiar que m' mato,

Y somiant que ja no visch

domiaré que no tinc pena

y somiant seré felis!

(sen vá fora de si.)

Escena 3^a

Muixó

= (vegent que tanca

la porta ab una

arrabolada.)

Mu = ; Senyó' Pep! - Es molt maniatich

y es capís. - per que té cor -

de rompers, així, per broma -

- es de di, per broma no,

per mania; ab lo revolver

lo cap qu' ara li treu fech,

l'astima, que paga li.

Y vámos, no es quisquillós.

Escena II^a

Mixó - Ramon - luego Paulina

Carmeta y Hermenegilda

Ra = (dins.) Descansén, ja entraré jo,

(desde la porta ab la

maleta ó maletas,

sombrillas de las

senyoras paraiguas

etc.)

Molt bon dia.

Me = Deu lo quart

(Mes forasters? me n'alegro.)

Ra = Dispensi, que s'pot entrar?

Mu = Per xó está feta la porta.

Ra = Da ho pregunto. (qu'es trempat.)

Mu = A las fondas ó posadas

Mu = aixó no é pregunta may.

Ra = Teuà, com soch, foraste' --

(la falta de costum --- sab?

Mu = (rihent per ell.)

Sent així ja es altre cosa.

que vol? --

Ra = Deixim explicá

Se diu aquesta posada?

Mu = fonda de l'hort de la gran,

mes com me dich Pau Muixó

L' Muixó va i Muixó ve,

y tant m'han enmuixonat,

que sols pel Muixó coneixen

La fonda; tant que tot Pall,
y lo forasters que m'obsequian
altre nom no n' s'abes pas.

Ra = La casa ja sembla bona.

Mu = Van pintar-la deu fe' un any.

Ra = (acostantse.)

No s'altres viatjers d'incognit,
¿no ho comprent? mitj d'amagat.

Mu = Ah! si, si, (ja n' fa' la cara.

Ra = Aixó ja li servirà.

Mu = Si, si, Prou.

Ra = Diguim cara.

Dels que menjan al hostal

hi há algun carrach d'apellido?

Mu = No crech pas que n' vulgui tanto
de catorse 75 set se n' diuen.

Ra = Ah! molt bé. (ja l'hem trobat.
(deixant lo que porta
molt content.)

Mu = Vol un quarto?

Ra = No, tres quartos.

Alsa gent nostra; avant vá.

(entran per ordre que s'
indiqui y van assentarse.)

primé l'quarto de la noya,

l'altre per aquest... galan,

y després per la senyora

qu' es la esposa d'un criat.

(Com qui deu d'un servidó.)

Mu = (qu'ha mirat als qu'entran

y no ha vist l'indicació

que Ramon li fa de que

Es la seva esposa, li pregunta.

Y vosté, donchs, que no s' queda!

Ra = No li he dit que som casats.

Mu = (jo la creya m'ajordona.)

Ra = Y á fé que ns volém com cal.

(fentli un mimo.)

Pau = Vamos, no te hagas molesto.

(ab dubwra.)

Ra = Pimpollo, dejame hablar.

La senyora es habanera,

y com parla tant seurat

por eso yo hay desprendido

un chiquet del castellan.

Mu = ; Bien se li conose prou!

(moet sentencios.)

Pau = Vamos, concluye y en paz.

(Ramon) va parlant ab en

Muxó que li mostra lo

corredó dels cuartos qu' es

a la esquerra, segona porta,

Carmeta s' ha assentat, Berme =

negildo li prent lo ramo y

vol ferli. Vent molt obsequiós

sempre y ella demostrat

melancolia Paulina se mira

(entra) al mirall.)

Car = Ay Deu meu, qu' estich cansada!

Ber = Ah aquest sol no es estrany.

(s' assenta al seu costat

y Carmelo lo fa alzar.)

Car = Fuiq, home, que tota m' xafa

Ber = ; Dens raho! tant ben planchat.

(volguentà treure las
arrugas del vestit.)

Mu = Miris, aquí al corredó
per vostés lo cuarto gran.
la noya pot dormi al frente
y l'enyoret al costat.

Her = Vens ja m' fan dormi prop teu.

Car = Donchs comensa aná roncant.

Paula = Vex á ver que tal los cuartos.

(entra.)

Mu = Son los millors.

Ra = Oh! ya, ya!

Mu = Tots tres donan baix al hort.

Ra = Donchs aixis li agradarant

Mu = Voldria fé l'favor dels noms?

Ra = (Vejent que agafa l'llibre.)

Es di que m te d' apuntai?—

Mu = Oh! son ordres del govern.

Car = (que fastidiada per ^{Herme} Hermene
i alcat se troba frente l' mirall)

quin cap tinch mes empolvat.

(racudintse'l Hermenegildo

també figura que se l'

teba empolvat se clova

la levita y demana

aigua per rentarse.)

Her = Vol fé l' favor d' un poch d' aigua

(al Muixó.)

Ra = (trayentlo.)

Yes home ja t' rentarás.

Her = No veu qu' estich ple' de pols?

Ra = Donchs esperat un instant,

Opunti - Ramon - Veronica.

Lota - majó y Nou - más.

(Marcantoshi bé.)

Mu = És pels dos

Ra = Per mi sol, home,
los demés aia vindrant.

Mu = Si m'heu tant noms y apellidos.

(Ramon segueix parlant
ab en Muixó volguentli

fè entendre - lo dels noms
Bernenegildo acostantse

a Berneta li diu.)

Her = Aixis que siguem casats.

Car = No sab parlar d'altre cosa.

(enmuviado i assenta
al centro de la dreta.

Hermenegildo sen vá al

altre costat.)

Her = Ah! si? donchs ja avisarás.

Ra = No ho comprent?

(Ribent.)

es molt sensill
quant me varen batejar...

Dixó ho diuen, perquè jo
no ho tinch present, la vítat.

Donchs veurá; l' sempre vicari
vá dir, qui n' nom se dirá?

¿ la padrina (deu l' Ragi)
qui era una dona molt gat.

respongué; per mi Verónica

- No pot ve' qu' es home - ca!

tant si es home com si es dona,

vostés que m'explicarant.

Lo meu home é diu Maria,

z bé es un home. - Vení
contestá' z venís Vicari

aixó no li vull negar' sol home

pero vení deu tenir

un altre nom al devant

de diu Joseph. Ho ven, dona?

- Donchs per xó, vá replicá-

que é digni primé Ramon

z Verónica

Mu = Carám!

Ra = Per xo m' dich Ramon - Verónica

com Joseph Maria...

Mu = igual

Ra = Lota - majó del meu pare,

de part de mare prou-mais.

Hermenegildo, cuidado!

Her = És ella que m'ha punxat.

(perque durant la escena

Hermenegildo ha anat a despertar-la,

y ella ab una agulla de pica

figura que li ha clavat.)

Ra = De següi que ho mereixias.

Mu = També es fill?

Ra = Si, d'un jermà.

Aquesta a mi m'representa...

veurá, li diré ab un salt

la dona, que ja - al cel siga,

habia viuda quedat

temint aquesta noyeta,

que quant nos varem casá

era aixís de petiteta,

per alt tenia quatre anys?

Després ve que s'posa mala.

Mu = La noya?

Ra = No home...

Mu = Ah! ja.

Ra = La mare, qu' ab un sol dia
sense dirni bestia que fais,
agafa lo tifus d' Herodes -
y ¡ pobreta!

Mu = Que hi farà?

Ra = Be, no res, porque vent morta
- ja l' hi vaig fe' el funeral -
enterrio de campanillas
qu' es lo costum - donchs avant -
Donchs veni, aquella verijora

(per la Paulina.)

era dona d'un curjat
d'un germà meu que vivia
à la Vana de molts anys,
y venint cap aquí á Espanya
ell vá mori dintre l mar,
sense pogué veure un fill
que diu qu' anovam buscant,
y com qu' ella es jove y rica
y entre parents... voste' o sab?
es milló que s' quedi á casa,
per xó així que vá arribá
y al veure que m' desvetllaba
pera treureli del cap
la gran mania terrible
del qu' al mar vá se enterrat.

vamos, li voig cairre en gracia.
com pot anà cabilant
y apesar de se un pajes
y ella una dona com cal,
als dos anys ja nos trobavam
la Paulina y jo casats,
per xò, que aquella senyora
ni que parli castella. —
es la meua dona propia;
viuda del que guarda l mar,
y jo, viudo de la dona
qu' era mare de - - -

Am =

Pa, ya!

(segueix escrivint.)

Her =

(qu' ha vingut altre cop.)

¿ que no comprends que t' estimo?

Car = Estimem.

(com qui dir fer lo
que vulguis y no m'
atormentis.)

Ra = ¿Pajes? no ca!

Her = quant diguis la meua esposa
que m' dirás?

Ra = Comerciant

de llanas y de cuadrupedos,

que son moltons y cavalls.

Bueno, ara la venysa

Paulina buesta y Aguar,

Her = y donchs perque ets tant ^{coquetpa} ~~equivia~~

Car = Ves si t tornari à punxá

Her = Laps qu' una punxada teva --

Car = Donchs atreveixte, veyám.

Mu = Bravo!

(deixant la ploma.)

serà per molts dies?

Ra = Oh! no ho sé, la veritat
es sobre cuestió d'herencia
qui es per mi y no puch cobrar

Mu = ¿ y donchs que no te papers?

Ra = Si, pero te de firmes
un desconegut subjecte
que no l'coneixem.

Mu = Mes mal.

Ra = Es parent d'un tal Raféch-
y estem que si habita a Vall
que no sabem com se diu
perque porta el nom cambiât,
¿ afigureu vos qui l'troba?

Lino que sigui un vellans --

Mu = Ja es busca l'agulla --

Ra = ~~...~~ Fron.

al pal·le mes enredat.

Lo testament ja esta en regla

Nombro, etc. univorsal --

(si ha tret lo pape y l'legat)

A Ramon, etcetra, etcetra,

sempre que firme Karrach

sin qual cuyo requisito

Ramon nada cobrarà.

¿ que me dice V. quan esto?

Mu = Home, parli en catala.

Ra = So vritat, ja no li pensaba.

Hi estich tant acostumat.

Mu = Ja s'coneix.

Ra = Ara veurém

si trobém l' auvell al cau.

Vos podrién acompanyarme

(miran als joves qu' són i fan mala cara.)

Semblan dos angels i vitats?

tothom me diu si son fills!

Mu = Ja s' hi arretiran bastant.

Ra = Aném per xò.

Mu = Com vulgui.

Car = i que de n' vá?

Ra = Dorno al instant.

(sen va ab en Muixó fora.)

o

o a cena o

Hermenegildo, Carmeta, Liago
i Paulino.

=

Her = Vens, Cusina, ja m'agrada
qui es deixin un moment sols.

Car = Ab la teva companyia
si que m'estrèch ben repoch.

Her = Dixó vol di que m' desprecias

Caro = Sabs qui ets molt perfidios.

(perque ha tornat a inquietar.)

mira que no t'escarmentas.

Her = ¿qu'has de fe?

Car = Donchs t'.

(punxada.)

Her = ¡Perney!

(vá per pagarli y surt

de la Paulina.)

Car = Monchachos, qui estais haciendo?

Están como gato y zoo.

Después que se vaís á casar
y siendo primos.

Car = *Campoch!*

(si sabés que no me agrada)

Her = Doncho jo seré el teu espós.

Car = (An Pepet si qui era guapo)

(mirantse al mirall que

à la dreta primer terme

Paulina també s'hi acostar)

Her = (sempre frente el mirallot.)

(pasantshi ell ~~est~~ al

mitj de las dos pero

que no tapi la figura

de la Paulina - Pepet

surst del quarto que figura

al 2^{on} terme dreta

y tot pensatiu sen vó cap
al foro ellas lo veuhem pe l'
mirall y sense doná á
conceixe l'uno á l'altre que
(ha vist.)

Pau = Ah!

Car = Ell.

Her = que (interpoantse.)

Car = (Ditxosa vó!)

(venint cap á la escena
Peget ha desaparecut.)

Her = ¿i has dit; ell!

Car = ¿i? que somias?

Her = ¿este ha dit; Ah!

Pau = Trapatón!

(puede que me haya seguido,

evitemos.)

(sen vá)

Her = Es qu' es prou!

tu no has dit; ell!

Car = Pe l' mirall,

que tu hi feyas lo ninot,

(quina sort serà la meua--

Vaig a escriure-li dos mots.)

(sen vá Hermenegildo
vol requirir y li dona
ab la porta als nassos.)

Es di que no puch sabé --

¡ caramba!

(pe l' cop.)

¡ Vaya uns amors!

Escena 7^a/₁₁

Hermenegildo - Ramon.
=

Ra = Los xarrachs no son xarrachs
es di, dels que busco jo,
Hennenegildo, vindria --

Her = Anem si la fi del mon.
Jo vull sorti al aire libre --

Ra = Caran, tens molta caló,

Her = Que sab vosté, si dels ulls
jo fins crech que m brota foc.

Ra = Donchs no t vull que cremaries
totas las habitacions.

Her = Doncas jo no m quedo aqui.
(agafant ab lo bras den
Ramon.)

Ra = Ab mi no hi vindrias

Her = que no?

Ra = Da sabs que t respecto tio,

Her = Per xó que li doch nebot...

y null veni á acompanyar

Ra = No vindria's -

Her = Que si!

(amarrat y lluytant

arribant á la porta al

moment que en Pepet

entra ab lo diari - Pepet

l'empeny.)

Ra = jo t' doch!

(volguentsen deseixi y fugint

topant.)

Escena 7^a

Dits - Pepet.

=

Pep = Animals! (compenyentlos.)

Ra = Vosté qui ha entrat

¿ que no ha vist qui eram los dos?

Pep = Per xò b' hi dich animals,

Ra = Insults à mi? ja te sort...

Pep = que jò tinch sort? esculli armas

Ra = Com? que diu?

Pep = Armas de foc,

Ra = ¿ que vol caldera ó paella?

Pep = Pistolas de dos canons.

(trayentse una que figura
que porta al infern.)

Ra = Ep, ep, ep. No fassi bromas,

Pep = No son bromas, no senyó,

à n' à mi ningú m' trepitja

Ra = Poté t' algun uell de poll.

Pep = Si no accepta l' desafió
li clavo una bala al front.

Ra = (posantse detras d'Herminegla)

No disparhi, ja acceptem --

(quanyém tempo...

Her = No m' fa pas ps.)

(volquent fe l' valent, al

demaná los guants los

hi dona.)

Ra = (Dens un quant?)

Her = De la cusina.

(trayentlos y veient qu'

estan equivoats.)

estant equivoats tots dos!

Ra = (presente à broms.)

No se si farà querrero.)

aquí to l' quant. (li tira)

Pep = ; Si venysó!

(recullintlo.)

Ra = Aquet ocupa l' meu puesto

Her = (Ca, barrèt, no estich per brochs!)

Ra = (que no veus qui es algun ximple)

Her = (Los ximples si mi m' fan pó.

(posontse l' un detraís
del altre.)

Pep = Baya un parell de gallinas.

Ra = (fes l' home, ó no hi ha dot.)

Pep = Quins homes corran pe l' mon.

(li tira l' quant a la mà.)

Her = Nebot aixó es una asprenta.

Ra = Ara sabrà qui soch jo.

(tremolant.)

¿ Hora?

Pep =   Lo que voste vulgui

Her =   De quin any? -

Ra =   ¿ Que dius, nebot?

Pep =   Forno aqui dintre mitj hora,
lo temps que haig de viure jo,
- si no admet lo desafio
ab mi vindria al altre mon
(fero dreta.)

Escena 9

Ramon - Hermenegild.

Ra = [L'un es boig, l'altre cobard
y hem de senta l'pabelló,
vejám si l'animo jó

perque ab quot hi prengui part

Ben = Ja ho ha vist.

(molt trist à un costat.)

Ora = I ho he sentit

Dico es lo qu'á mi m'agrada.

Veuém si aquesta vegada

deixas ton nom ben escrit

prent valor, al mon assombra,

no tens pistola? no importa

al detras d'aquella porta...

me sembla que hi há una escombra

Empunyala donchs, prent alas

y fes foc vers mirament,

que d'un manech, diu la gent

ne váren sortir set balas.

Arriocat! triunfa com cal,

y aixís veurá la baroneta
qu' ab pistola ni escopeta
en lo mon no tens rival.

bluyta com un bran lleó ---
ó com un toro de Moirva,
si avuy no acaba ell de viure
en tornant te mato jo!
(dramatick.)

Escena 10

Hermenegildo - Muixó. (després.)

Her = ; que l' mato! si dormís... prou
pero, ca! perdónam, barone,
si jo may he tocat arma ---
y si ell me fés un cap nou.

Li aressim á cops de puruy

potse di que l' guanyaria.

(pegant sobre la taula.)

un, dos, tres! - l' aixafonia!

sh! prou, fins la taula guuny.

Mu = o qui ha cridat?

(figura per los cops
que pega á la taula.)

Her = Yo? no venyo.

Mu = Y doncas, perque picaba.

Her = Era... que jo m' ensajaba.

Mu = que toca l' bombo?

Her = Yo no.

Escena II.

Dito Carmeta (corredó)
= (ab carta y diners.)

Car = (Es un pas molt compromés -
però m'hi vull atrevir.)

Her = Ah! Carmeta, vira aquí
Carmeta... tu no sabs res

Car = I després de tanta estona
encara estàs -

(per lo jobro que porta)

Her = Veritat,

faig fàstich tant empobrat

però are -

(agafant un respall p'

se'n va davant del

mirall mentre Carmeta

demanda la carta a

Muixó.)

Car = Aqueixa es bona

toriu aquesta carteta,

Ber = que li donas la propina?

(desde l' mirall.)

Car = qui, jo? no... la paperina
d' allà sobre la tarleta

Ber = (Venint y raspallant.)

Poté algun ve l'ho deixada
hi ara falta li farci.

Car = Jo crech qu' ell la donarà
sense dir qui l'ho trobada

(Sentli senyas.)

Mu = Jo si que... ja poden dir
soch fondista, en res me fico
y si algun cop m' embolico-
per fé algun favor - (Dici.)

(Barrmeta li dona un duro.)

La noya val un tresort
pero aquet ~~estaxament~~ esboixarrat
Car = Potse encara no ha tornat.
Mi = (Ma noy! un drullo d'or!)
(son va guaytant
furtivament lo duro.)

Occena 12

Carne - Hermenegildo.

=

Her = Cusina, cusina

per tu jo estich trist,

ooh per tu glateixo,

per tu tant ooh visch,

per tu, donocleta,

per tu, Serafi

tot volta avuy sopi
dalt del paradís.

o vritat que si m' moro
plorarás per mi?

Can = (que trist que ho agafa
anèrns seguint.)

Si tocan campanes

per sort infelis

dihent qu' si la fossa

has baixat per mi,

confia des d' ara

que per tu, cusi,

resaré una salvæ

al ficarme al llit

ja aixis qu' a la tomba

ja estiguis tranquil

jo t'buscaré roses
clavells, llesamins,
faré una corona
teixida per mi,
y ab lletres de motllo
uns versos bunicks
que dirant per loma
"la mort del cusi"
que menjant carbassa
vá quedá molt prim!
y per ná á la gloria
vá mori vestit!

Her: Sa sabrás l' historia,
(cambi figurant que
vé del foro.)
(ells dos?) Vesten dins.

Car = (An Pepet y l' papa.)

Her = (S' haurant fet amichs.)

Car = qui sab si s' coneixen?)

Her = pensarás en mi?

Car = quant un cor estima,

o qui l' pot contradir? (anant sen.)

Her = Ningú! bé, Caroneta! (acompanyant)

i Ja no m' oull morir!

Escena 18

Hermenegildo - Ramon y Pepet.

==

Ra = No hi vol di res, es un' obra

que mereix premi elevat

Vostè m' ha salvat la vida,

si no detura l' covall. —

la roda de la tortana
me parteix i quin dubte hi he?

Mil gracias, D. — Com se diu?

Pep = Ja ho sabrà dintre un instant
quant me n' vagi al altre mont,
que hi arribem tots plegats...
sabrà l' meu nom de memòria,
perque crasant per l' espany
potré veurem mes amichs. —

Ra = Com amich pot disposi
de Ramon Lota - majó...
D. — Com se diu?

Pep = Pep Xarrach.

(avança al quarto.)

Escena 14.

Hermenegildo - Ramon luego Miro.

==

Ra = Xorrach! tu! noy: aquet jove
de diu Xorrach.

Her = Be, que hi fa

Ra = Potsé oigui l' que busquem

Her = Aquet ximple?

Ra = Los seus anys...

(veient á Muixó que surt del foro.)

Ah! Muixó, l' d'aquet cuarto
com de diu? aquet que ha entrat.

Mu = (Potsé sab lo de la carta,

Ja he fet bé no dantli allí.)

Li diré... jo... sab? son cosas...

com tinck lo caracter franch...

Ra = Es lo qu' á mi mes m' agrada.

Mu = M' entretenia á espolsar...

Ja he trobat... tingui la carta

no vull tenir mala de cap

(li dona.)

Her = (qu'ha pres la carta de
Ramon.)

Al vengió Sep N. B.

N. B. com se dirá

Pa = És una cosa ben clara.

N. B. diu; negra, blanch

Her = La lletra jo la conéck

(descubrintla.)

Ram = Digneume la veritat

(per en Sep.)

o que l'conceixen de molt temps?

Mui = Eron, lo menos fa tres anys,
com es tot sol, ell va y ve
de Reus, Saragona y Vall-

Ra = Sabén d'hont es fill?

Mui = Ho ignora.

pero sempre m'he pensat

qu' es fill d'algum peix, d'aquestes

ricatros americans

per qu' ell va veni d'America--

Her = (Ingrata! m'has enganyat.)

Mui = I molt sovint cobra cuartos.

Ra = Es l'uccell qu'anem buscant,

tú, cuidado que t'barallis.

Her = Donchs ara jo t'vull matar.

(Carmeta falsa! embustera!)

(dirigintse a la porta)

Ra = Veyén si es casualitad?

Mui = Tosté n'está ben segü?

Ra = Las venyas don terminants,

Es jove, và de servir
es Lavrach y americana
vaig a dirli.

Mu = No, burango!

perque jo sé qu' es capó
si reb aquesta noticia
de tirarse un tiro al cap.

perque aixó deu se una befa
qu' algun parent deu li fa.

Pa = Potse donantli diners?

Mu = Tot me sembla bastant mal.

perque es un ricot maniatich,
y la dot que s. vol mator--

y m. temo qu' al milló dia
no l' trobem mort al barranch

Com que no coneix sos pares -

Ra = Donchs es ell... ja l'hom trobat.

Mu = Ell a' accosta, molt de tacto (m?)

Pep = quant vulguin podem marxá.

Escena 12

Bernenegildo - Ramon - Pepet.

Her = Si venys. (Jo m' venjaré.)

Ra = (Escusat, gran Zabalot.)

Her = Si de rabia el cor me bot.

Segueixim.

Ra = (que vas si fe?)

(no sabent com arreglarlo-)

D. Pepet, no n' fassi cas

aquest pobre... es un idiota...

que... o ven? no toca pilota-

Ber = que diu, tio

Ra = (Callaris!)

Va estar molt temps a San Boy

Pep = (Ja deya jo, aquesta cara...)

Ra = (Doblo l' dot.

Ber = (Aixis encara.)

Pep = (a Ramon)

Ja es cert això?

Ra = Baya! - No!

(Hermenegildo que s'havia
apantat bona i acostant)

Me preguntaba l' senyor
de que 7 ve' aquesta mania

Ber = Téuria---

Ra = (tira al dret.)

Ber = d'un dia-

Ra = qu' anaba à la professó...
(i ans! seguida.)

Heri = Es... un mal vell

Ra = Hi va habé una alarma forta

Heri = I així qu' entraba à la porta

Ra = Li cau en terra l' cervell!

Pep = Com?

Heri = Es que...

Ra = Si, jo m' equivoca

Heri = Vol di l' tio qu' al entrar

Ra = Depressot, va rellicá

se fà un trench y i torna ^{loco} ~~trage~~

pobret! ves dins

(enternit.)

(Moureni.)

=

Escena 14

Ramon - Pepet.

=

Ra = Me creu pitjò qui un birect.

Pep = Elloistima, jo estaba distret.

Y....

Ra = Ja ha vist... ara perdónis
si voltas.

Pep = No ho torno a di,
ha fet molt bé d'advertirme
perque jo no vull baturme
ah gent loca.

Ra = Ja es així.

Pep = Avuy acaba ma vida...

Ra = Home esperi un altre dia -

(Bquet dimontui de mania...)

Pep = que si espero? desseguida.

(dirigintse al foro.)

Ra = ¿ Lo veus pares?

(multiplicant Pep se detura.)

Pep = No lo conech.

Ra = Vosté es fill?

Pep = No se d'ahont

Vaig veni d'allà l'non mon
cuidat per un tal Raféch.

Ra = Raféch! (Es ell!)

Pep = Que?

Ra = No res.

(Ara si que no m'escapar,

jo l'faré caure à la trapa)

¿ vol mori?

Pep = Ben mort es

en vida qui viu com jo,
cap joig cumpert puch tenir,
perquè só un bort! es així.

Ra = Be, veria... tant com això,

Pep = Ningú pot endevinar
lo desgraciat qui he sigut
ja ven si tinch juventut.

Ra = I la pot ben conservar...

Pep = Vull que vostè se n'enterhi
d'hont ~~ta~~ a nascut mon dehor
pero abans de tot respirhi.

Ra = D. Pepet no m'esperberhi!

Pep = A Savriagosa vaig veure
detràs d'una gelosia
un angel que m' dormia,
y habia arribat a creure,

qu'era la estrella polar
que al naufrach al port guiaba,
y un dia que desitjaba
lo nostre amor afiansar -
ja no s' trobaba al convent.
La portera estava en vela
y m' va donar una esguela
d' ella...

Pa = Si?

Pep = "Marxo al moment"

deya "no de direcció"

Estimam, ja m' trobarém."

-fa tant temps que no m' vejem...

que ha caducat l'intenció.

l'ultima que he conegut

y que m' portará a mori,

La tinch estampada aqui---

(al front)

may escoltar-me ha volgut.

De mirada carinyosa

m'ha semblat aquella cara,

pero may, qu' es cosa rara,

s'ha demostrat amorosa.

Ra = Diguim qui es, oh! ja veurà
quant prompte la tinch girada
s'hi casa.

Pep = Ja està casada.

Ra = Casada? Be res li fa,

(Bella llengua, per l'hort vil
abonas una maldat.)

Pep = Pero avuy ja hauré acabat

Ra = Donas ray, N. Pi ha deu mil.

Pep = Ay Paulina! quant sabrás...

Ra = Paulina i dir

Pep = Si senys.

Ra = (Ay, m' agafa una caló.)

Pep = Paulina aquesta y Agnar

Ra = Ay!

Pep = que té?

Ra = No, no, res, res....

(no sabent que dir.)

Es que m' pica l'ull de poll.

(Sento per aquí un coroll!)

permetem, ja que veig qu' es

un jove tant complascent

y i resigna ansí a morir,

voldria pogué obtenir

un recort....

Pep =

Vaig al moment.

Von escrit l'hi vull deixar

Y si un dia ls pares troba,

Diguilshi que s'es fet l'obra

que ells no varen completá

(sen vá al cuarto.)

- Estick dormint... tot pot se'

pero ell ben clai m'ho ha dit,

Paulina! m'has envilit...

: Si, ves, criola, que hi puch fe?

per una part la riquesa

y l'honor per l'altre part

aixó es obra del mal art

jo m'fercixo... ah!

(Com acudintli una idea.)

¡Diablosa!

(si los puntos.)

0
Escena 15

Ramon - Paulina.

=

Ra = ; Paulina! (concentrat.)

Paul = (concentrat.)

que estáis gritando?

Ra = Mujer infiel! desleal....

bon que un joven; eh? que tal?

(molt ironich.)

y encara no t vas cortando?

Paul = ; Ramon!

(molt digna.)

Ra = Si ho se, si, un lechuguino...

Paulina... (aixó m'invita

Pau = que t' va donar una cita.

Ra = Bien, y que?

Ra = ¿Por qué? ¡Yo perdo el tiro!

Pau = Nunca te creí celoso.

Ra = Es que ell te viene al detrás.

Pau = Son tantos los que verás

que van siempre haciendo el oso.

Ra = Aquel rival es Xaróich,
lo joven del testament.

Pau = Bien o y que?

Ra = ¿Por qué? ¡Yo perdo el tiro!

Pau = ¿Por qué? ¡Yo perdo el tiro!

que el desprecibis fa; crach!
se clava un tiro y; adios!

Pau = Pues que? pretendes que yo?

Ra = No Paulineta, aixó nó,

l' honor nuestro es de tots dos.

(cambia de repent.)

Pero hi ho cuantos? uy! verás!

háblali sentli alabansas

vull di. donali esperansas

¿ aixis que formém... estás?

Bell ve,

Pau = ~~benaventura~~ que venga.

(moet tranquila.)

Ra = ~~no~~ Paulina!

(interecedint.)

Pau = ~~per~~ Pues vete,

Ra = ~~no~~ Yo ho vull senti

devall de la taula, - alli

(detrás d' aquella cortina

(ha buscet fins que

si' cimaga.)

Escena 16

Dito Pepet i comta.

Pep = Aquí está la proba

Paulina! tu aquí!

Pau = (Frayent lo cap.)

(Lo acció ja comensa

Ramon fes l'ull viu.)

Pau = La mioma en persona.

Pep = Lo cel m'ha ventit.

Pau = Me han dicho Pepito

no sé conque fin

que V. estaba loco

Pep = (Es cert loco estich.)

por tus bellos ojos

por tus gracias mil

la vida donia

Ra = (Caratus! jo 7 flich

Pep = Hermosa Paulina

porque, dime, así

desoyes mis ruegos-?

¿o crees por fin

que mi alma te adora

para conseguir

placeres mundanos-

algo mas cifré en ti.

la faz de mi madre

ó de un querubín,

donando una noche

logré distinguir,

formando aureola

las estrellas mil

en torno la imagen

que conservo aqui.

Al venir la aurora

sin poder dormir...

al lecho abandonaron

de casa sali

y al cruzar la calle

de San Agustín --

Paulina, Paulina

(volgumentli xgafá la má)

Pa = (Voy! uy! quin carril!

cuidado, cuidado fin

que jo soch aqui.)

Pe = Aquella faz pura

que entre meusos vi...

Paulina, es la tuya -

Ra: que mentidas diu.

Pep = Yo te amo, te adoro,

no puedo vivir

sin beber tu aliento

que me hace feliz.

Si - como a una madre?

Veré un chiquitín

que mejillas besa

con fé juvenil

de madre que adora,

placeres que a mi

el cielo me niega

desde que nací.

Pan = (porque su voz pura

de dicha Pater

hace al pobre pecho

que muerto senti
desde que mi esposo
dejó de existir?.)

Pep = Paulina, contestas.

No hay nada sin ti,
tu amor ó la muerte

Pau = (que viva, ¡infeliz!)
pues bien, no podemos
tranquilos vivir

si no nos marchamos
al otro confín,

que el mar nos separa

Ra = (que bé que ho sab di.)

Pau = Y así embelesados
de dichas sin fin -
marchamos contentos -

Ra = Li ho fés com ho diu!

li amago la roba,

fos cas que dormint -

(pren la maleta que

l' havia deixat y se'n

vá cap al quarto de

puntetro.)

Pau = Pero antes quisiera --

Pep = dispones de mi .

Pau = Al dejar mi esposo

siento un retintón,

que yo no quisiera

que -- para vivir --

(no sabent que doi.)

-- firmaremos antes

-- cedida por ti, --

que yo - le concedo -

que viva feliz -

una herencia mia -

Pep = ¿ la tienes?

Pau = Allí - -

Pep = Pues venga y la firmo.

Pau = (Me siento morir! - - -

(sen va)

©
Escena 17.

Pep, Carmeta (luego.)

Pep = Votaqui una dona

qui estanhi parlant

ha fet qui olvidessa

l'ardorós afany

de suïcidarme

Deu meu, o qui serà

me torna la calma

y del cap sen van

aquellas ideas - -

No dech comportar

qu' si son espòs deixi,

Vivré al seu costat. -

serà respectada. - -

vaya si ho serà - !

com una jermana -

pepét la tindrás

si covinyo trobas

tu qu' ets desgraciato. -

- perquè may s'acabi

t'has de respectar.

Escena 17.

Pepet - Carmeta.

=

Car = quin pas dono, Mare!

(veient)

(Es ell!)

Pep = Den la quovit (veientla.)

Car = Potse no m coneix

Pep = Carmeta! tu!

Car = Ah! (Abraçantse)

Si la ditxa mata

al cel avuy vaig.

Pep = Carmeta, es possible

que t'hagi trobat

un any que no no vejam

Car = Mes de dos ne fô

Pep = Dos anys! qui ho diria!

Car = i ho tant que plorat!

Pep = - Vaig anar al convent -

Car = m'ho van dir mes tard,

Pep = i y donchs per hont eras?

Pep = i y tu hont has anat?

Car = sempre a Saragona -

Lo pare es allà.

Car = que es di allà dintre

Pep = (Pepet que fariás)

Car = i donchs la Paulina?

Car = m' es madrastra.

Pep = Ja.

(no hi ha mes manera
d'estar al seu costat.)

Car = Demanem al pare -

es aquet.

Pep = Bde está.

Docena 18

Dito Ramon.

=

Ra = (Hola, veyam si P trobem
un poch mes tranquil qu' abans)

D. Pep----

Pep = Li beso las mans.

Ra = ¿ que tal?

Pep = mos estimém

(presentantli a Barome.)

Ra = ¿ aquella?

Pep = Ga he desistit

fora una gran bovicada

fer l'amor d'una casada
habenthi tant bon partit.

La seva ma li demana

Ra: Ah! li nego.

Pep: Donchs no pot

Pau: Es promesa del nebot.

Pep: i que vol que vagi a can Jano?

(apuntant la pistola.)

Ra: que vò a fer, desis això

Car: Papà, jo l'estimo!

Ra: i si?

Donchs nūna, lo qu'es per mi

casens.

Car: Pepet!

Her: (sortint)

i Onche! i y yo?

Escena 19.

Dits Hermenegildo.

Ra = Avant, un altre capdell!

Be, que vols? ja està arreglat

Her = Paraula à mi m'ha donat

Ra = Doncas ara s'ha casa ab ell.

Her = Donchs jo mataré al senyor

Pep = Ho veurém!

(trayent la pistola.)

Ra y Car = per mor de Deu!

Her = No cal' que ho interposen

Mixó = Alto al rey! No tingan pò.

Escena 20

Dits Mixó y Paulina.

(ab lo papé)

Mui = Vona carta per vosté (á Pep)

Pau = ¡ que gritos!

Pep = Pobre Paulina....

Ben = Yo no lo vull. —

Ra = (Li desatina!)

Pep = Dingui, llegeixi vosté. —

(com si li passés alguna
cosa.)

Ra = Hijo mio, vendrian en busca

tuya, un pariente y una

senhora; diles que eres hijo

de... los ulls me fan pampallugas

Pau = de mi esposo?

Ra = ¡ fill teu!

Pep = Mare!

Pau = Hijo mio!

Pep = Mare!

(abraçantla sense poguere
ni avoni.)

Ra = Res, allò del testament.

Pep = Mare, lo cor ja m'ho deya-

Pau = Tembrás celos?

Ra = No, may mes,

Hermenegildo, cedeixli.

Pep = Gracias, justicia del cel
i Donchs y el pare?

Ra = Va mori-

-aquí tens lo testament

(prenentlo de la Paulina.)

Carri = Pepet, desde aruy tot ditxa

Pep = Li Carri, ja estich seré

Vostre amor me dona l'honra

que m'ha fet dubtá tant temps.

Ra = Ja ho veyén, buscant l'agulla...

(A Muixó)

Mui = Me n'alegro á fe de nou

Pep = Per la mare y per la esposa...

(adelontantse)

Ra = I per nosaltres també

Si sentim que ns apledeixen

nostre goig serà complet.

Prou.

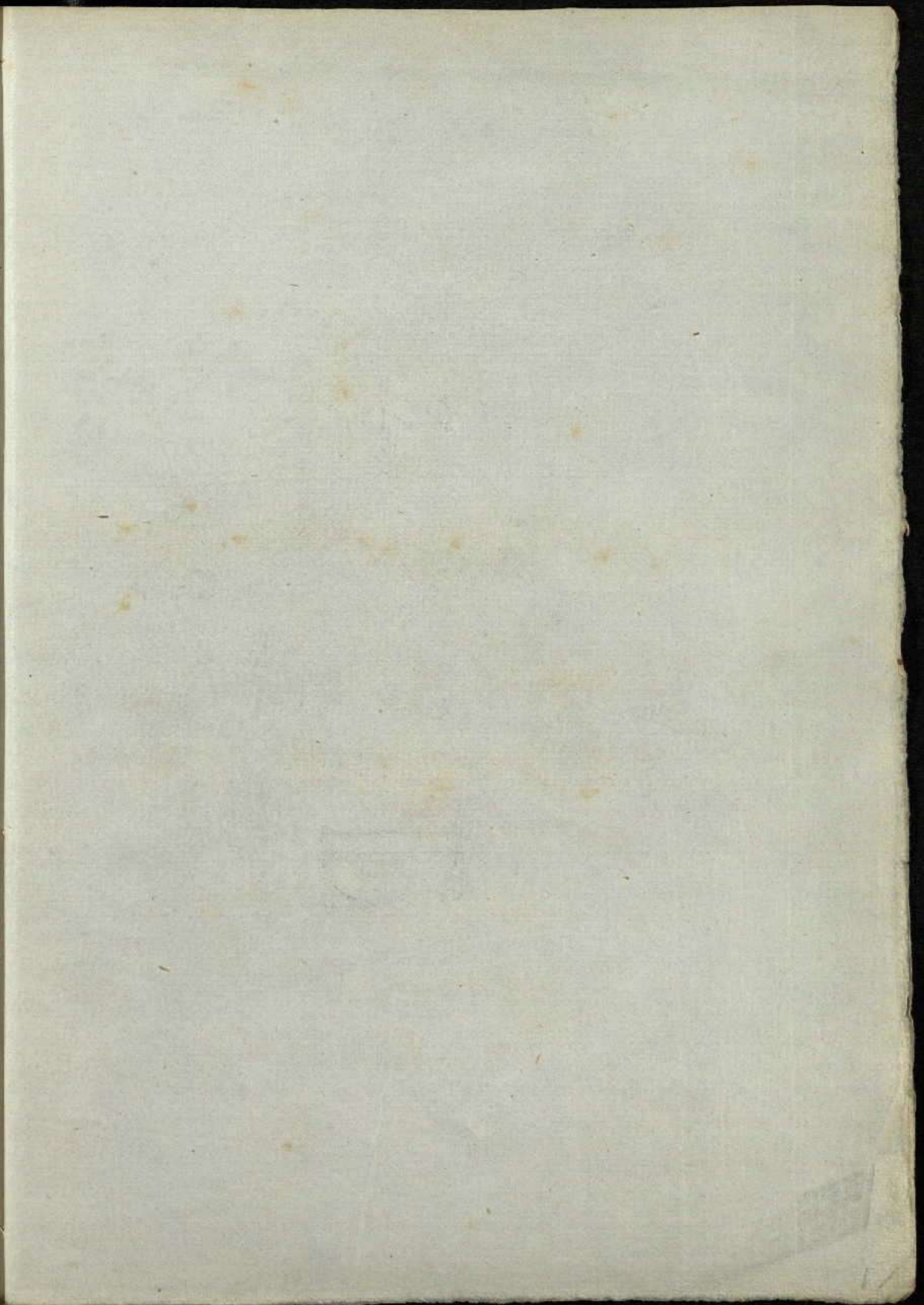
Placet à l'assemblée de la Cour
le 15 Mars 1774
Le Procureur Général
Le Procureur de la Cour

Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour

Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour

Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour

Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour
Le Procureur de la Cour

/1006389373